

Тетяна Анатоліївна ОРЛОВА,

доцент кафедри криміналістики та судової експертології факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7635-1160>

Вікторія Юріївна КОЛЕСНИК,

курсант 1 курсу факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРО НЕОБХІДНІСТЬ УДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У НАПРЯМКУ РОЗШИРЕННЯ ПЕРЕЛІКУ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ДІТЕЙ

Одним із пріоритетних напрямків соціальної політики Уряду України є стимулювання народження дітей в країні та захист їх прав та інтересів в сім'ях. На жаль, за останні роки в Україні значно збільшилась кількість сімей, в яких батьки ведуть антисоціальний образ життя, зловживають алкогольними напоями, вживають наркотики. Кошти, які надаються державою батькам при народженні дитини як соціальна допомога на її утримання, досить часто витрачаються на власні потреби дорослих, при цьому, як правило, нехтуються елементарні побутові потреби дитини, не дотримуються санітарні норми в житлі, діти не забезпечуються їжею, одягом, іграшками. Частими стають випадки застосування насильства до дітей в родинах, примушування їх до голодування, жебракування, експлуатація дітей з метою отримання прибутку, втягнення в злочинну діяльність і пияцтво, торгівля дітьми та вбивства новонароджених.

Треба зазначити, що злочини, які вчинюються по відношенню до дітей, характеризуються високим рівнем латентності, оскільки діти рідко звертаються із заявами про вчинення відносно них злочину з боку батьків в силу своєї вікової, психологічної характеристики та моральних переконань. Насильницьке заподіяння смерті новонародженим часто маскуються проведенням абортів на пізніх строках вагітності, викиднями, народженням мертвих немовлят, нещасними випадками з дитиною (падінням, випадковим удушенням, отруєнням). Позбавляючи життя дитину, злочинці приховують не тільки факт її смерті, а часто і сам факт народження немовля (більшість дітей навіть не зареєстровані в органах РАГС).

З 2001 року у Кримінальний кодекс України включено низку статей, які встановлюють відповідальність за протиправні дії відносно дітей, у тому числі передбачено новий склад злочину, який встановлює відповідальність батьків, піклувальників та опікунів за невиконання ними встановлених законом обов'язків по догляду за дитиною або особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування, якщо їх дії спричиняють тяжкі наслідки – стаття 166 «Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування». Але, на наше переконання, наявні склади злочинів не вичерпують повною мірою існуючі різновиди посягань на права дитини, які повинні бути визнані державою кримінально караними.

На нашу думку, у чинне кримінальне законодавство необхідно внести зміни у напрямку більшої диференціації та криміналізації різновидів насильницьких

дій по відношенню до дітей, порушень їх прав та інтересів, та встановлення більш тяжких покарань за ці злочини. Крім того, на сучасному етапі стала нагальною проблема вивчення динаміки та механізму вчинення даних злочинів і розробки на державному рівні загальної програми попередження злочинів, що вчинюються по відношенню до дітей.

УДК 343. 985

Тетяна Анатоліївна ОРЛОВА,

доцент кафедри криміналістики та судової експертології факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7635-1160>

Микита Олександрович НЕСТЕРЕНКО,

курсант 1 курсу факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРО СУТНІСТЬ ТА ВИДИ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ ЗЛОЧИНІВ

Після того, як Україна стала повноправним членом Міжнародної організації кримінальної поліції (Інтерпол) та ратифікувала велику кількість міжнародних актів, спрямованих на боротьбу із злочинністю, у науковий обіг було введено такий термін як «транснаціональні злочини». Його стали активно використовувати в своїх роботах науковці різних галузей знань (міжнародне право, кримінологія, кримінальне право, криміналістика). Однак аналіз наукових праць показує, що у вчених немає єдиного підходу до тлумачення сутності даного поняття. Які саме злочини відносяться до категорії транснаціональних? Якими вони характеризуються ознаками? Єдності поглядів у вчених на цей час немає.

Вищевикладене свідчить про те, що відсутність належного законодавчого закріплення визначення транснаціональної злочинності та наявність у вчених різних поглядів на її характеристику створює проблему у розумінні цієї ключової категорії. На наш погляд, для подолання вказаної проблеми необхідно виробити єдиний підхід у визначенні сутності транснаціональних злочинів та їх видів.

Ми пропонуємо аналізувати сутність транснаціональної злочинності, виходячи із положень Статуту Міжнародної організації кримінальної поліції (Інтерпол). Так, у ст. 2 Статуту вказана головна мета цієї організації, яка полягає у забезпеченні взаємного співробітництва всіх органів кримінальної поліції країн, й успішному сприянню попередженню і боротьбі із *загальною кримінальною злочинністю*. Отже, мова не йде про якусь окрему категорію злочинів, яка б відрізнялась особливою небезпекою для світового співтовариства, міжнародного порядку чи інше. Маються на увазі всі загальні злочини.

Термін «транс» має іншомовне походження (лат. trans – крізь, через кого, що) – це частина слова, яка вказує на зв'язок певних елементів. Транснаціональний – значить міжнародний, тобто той, що виходить за рамки однієї держави або однієї нації.